FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT YVES BOT

föredraget den 12 maj 2009 [1]

1. Genom förevarande mål ges domstolen möjlighet att klargöra vilka skyldigheter som åligger gemenskapsdomstolarna i enlighet med den kontradiktoriska principen när de ex officio prövar en grund avseende tvingande rätt.

2. Målet avser ett överklagande som har ingetts av Europeiska gemenskapernas kommission av den dom som förstainstansrätten meddelade den 12 december 2007 i de förenade målen Irland m.fl. mot kommissionen. [2] Förstainstansrätten ogiltigförklarade i sin dom kommissionens beslut 2006/323/EG av den 7 december 2005 om den befrielse från punktskatt på mineraloljor som används som bränsle vid framställningen av aluminiumoxid i regionerna Gardanne och Shannon samt på Sardinien, och som tillämpades av Frankrike, Irland och Italien. [3]

3. I det omtvistade beslutet klassificerade kommissionen befrielserna från punktskatt på mineraloljor, som Europeiska unionens råd på kommissionens förslag hade godkänt flera år tidigare i enlighet med relevanta direktiv avseende punktskatt, som statligt stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden.

4. Kommissionen fann i detta beslut att befrielserna inte var att betrakta som befintligt stöd, utan som nytt stöd som i princip ska återkrävas från stödmottagarna. Kommissionen medgav emellertid att de beslut genom vilka rådet godkänt befrielserna hade gett upphov till berättigade förväntningar på att befrielserna var förenliga med den gemensamma marknaden. Kommissionen begärde därför endast att stödet skulle återkrävas från och med offentliggörandet i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* av beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet av nämnda befrielser i enlighet med reglerna om statligt stöd.

5. Irland, Republiken Frankrike och Republiken Italien, samt de två bolagen Eurallumina

1 — Originalspråk: franska.

2 — Dom av den 12 december 2007 i de förenade målen T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 och T-69/06, Irland m.fl. mot kommissionen (nedan kallad den överklagade domen).

3 — EUT L 119, 2006, s. 12 (nedan kallat det omtvistade beslutet).

SpA [4] och Aughinish Alumina Ltd [5], väckte talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet.

6. Förstainstansrätten gjorde i den överklagade domen en prövning ex officio av huruvida det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat, såvitt kommissionen utan förklaring fastställt att de omtvistade befrielserna inte utgjorde befintligt stöd i den mening som avses i artikel 1 b v i rådets förordning (EG) nr 659/1999 [6].

7. Förstainstansrätten ogiltigförklarade det omtvistade beslutet på denna grund, utan att först låta parterna inkomma med sina synpunkter i detta avseende.

8. Kommissionen har åberopat flera grunder till stöd för sitt yrkande att den överklagade domen ska upphävas. Kommissionen har för det första gjort gällande att förstainstansrätten inte hade rätt att pröva den ifrågavarande grunden ex officio och för det andra att förstainstansrätten åsidosatte principen om ett kontradiktoriskt förfarande. Kommissionen har även yrkat att domstolen ska slå fast att den överklagade domen är behäftad med felaktigheter såvitt förstainstansrätten fann att det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat i fråga om kommissionens bedömning att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte var tillämplig.

9. Jag kommer att föreslå att domstolen slår fast att förstainstansrätten var i sin fulla rätt att pröva denna grund ex officio men att den i enlighet med principen om ett kontradiktoriskt förfarande var skyldig att ge parterna tillfälle att inkomma med sina synpunkter avseende nämnda grund. Åsidosättandet av detta krav motiverar därför enligt min mening att den överklagade domen upphävs.

10. Jag kommer även att föreslå att domstolen slår fast att det omtvistade beslutet inte är bristfälligt motiverat vad gäller tillämpligheten av artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 och återförvisar målet till förstainstansrätten för prövning av de ogiltighetsgrunder som de tre medlemsstaterna och de två bolagen åberopat.

I — Tillämpliga bestämmelser

A — *Direktiven om punktskatt på mineraloljor*

11. Punktskatt på mineraloljor har reglerats i flera direktiv, nämligen rådets direk-

4 — Nedan kallat Eurallumina.
5 — Nedan kallat Aughinish Alumina.
6 — Förordning av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88 EG] (EGT L 83, s. 1).

tiv 92/81/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på mineraloljor,[7] rådets direktiv 92/82/EEG av den 19 oktober 1992 om tillnärmning av punktskattesatser för mineraloljor,[8] och rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet,[9] genom vilket direktiven 92/81 och 92/82 upphävdes med verkan efter den 31 december 2003.

12. Enligt artikel 8.4 i direktiv 92/81 hade rådet rätt att på kommissionens förslag ge en medlemsstat tillstånd att införa andra regler om skattebefrielse eller nedsättning av skatten än de som föreskrevs i nämnda direktiv.

13. I artikel 2.4 b andra strecksatsen i direktiv 2003/96 föreskrivs att detta direktiv inte ska tillämpas på dubbel användning av energiprodukter, det vill säga energiprodukter som används både som bränsle för uppvärmning och för andra ändamål än som motorbränsle och bränsle för uppvärmning. Från och med den 31 december 2003, då direktivet trädde i kraft, förelåg det inte någon minimiskattesats för tjock eldningsolja som används vid framställningen av aluminiumoxid. Enligt artikel 18.1 i direktiv 2003/96 ges medlemsstaterna vidare tillstånd att, fram till och med den 31 december 2006, om inte rådet dessförinnan omprövar frågan, fortsätta att tillämpa nedsättning av skattenivåerna eller bevilja sådana befrielser som anges i bilaga II till direktivet. I nämnda bilaga omnämns befrielse från punktskatt på tjock eldningsolja som används vid framställningen av aluminiumoxid i regionerna Gardanne och Shannon samt på Sardinien.

B — *Bestämmelserna om statligt stöd*

1. EG-fördraget

14. I artikel 87.1 EG föreskrivs följande:

”Om inte annat föreskrivs i detta fördrag, är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.”

7 — EGT L 316, s. 12; svensk specialutgåva, område 9, volym 2, s. 91.
8 — EGT L 316, s. 19; svensk specialutgåva, område 9, volym 2, s. 98.
9 — EGT L 283, s. 51.

15. I artikel 88 EG föreskrivs följande:

”1. Kommissionen skall i samarbete med medlemsstaterna fortlöpande granska alla stödprogram som förekommer i dessa stater. Den skall till medlemsstaterna lämna förslag till lämpliga åtgärder som krävs med hänsyn till den pågående utvecklingen eller den gemensamma marknadens funktion.

2. Om kommissionen, efter att ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig, finner att stöd som lämnas av en stat eller med statliga medel inte är förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 87, eller att sådant stöd missbrukas, skall den besluta om att staten i fråga skall upphäva eller ändra dessa stödåtgärder inom den tidsfrist som kommissionen fastställer.

…

3. Kommissionen skall underrättas i så god tid att den kan yttra sig om alla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder. Om den anser att någon sådan plan inte är förenlig med den gemensamma marknaden enligt artikel 87, skall den utan dröjsmål inleda det förfarande som anges i punkt 2. Medlemsstaten i fråga får inte genomföra åtgärden förrän detta förfarande lett till ett slutgiltigt beslut.”

2. Förordning nr 659/1999

16. Enligt artikel 1 b i förordning nr 659/1999 omfattar begreppet befintligt stöd följande:

”…

v) stöd som är att betrakta som befintligt stöd, eftersom det kan fastställas att det inte utgjorde något stöd när det infördes men senare blev ett stöd på grund av utvecklingen av den gemensamma marknaden, utan att medlemsstaten företagit någon ändring. När vissa åtgärder blir stöd sedan en verksamhet har liberaliserats genom gemenskapslagstiftning, skall sådana åtgärder inte betraktas som befintligt stöd efter det datum som har fastställts för liberalisering.”

II — Bakgrund till tvisten

17. Irland, Republiken Italien och Republiken Frankrike tillämpar sedan år 1983, år 1993 respektive år 1997 befrielse från punktskatt på mineraloljor som används vid framställningen av aluminiumoxid i regionerna Gardanne och Shannon samt på Sardinien.

18. Tillstånd för dessa befrielser gavs genom rådets respektive beslut 92/510/EEG [10], 93/697/EG [11] och 97/425/EG [12]. Rådet har vid flera tillfällen förlängt dessa tillstånd, senast genom beslut 2001/224/EG, [13] till och med den 31 december 2006.

19. I skäl 5 till beslut 2001/224 angavs att beslutet inte påverkade resultatet av de eventuella förfaranden med anledning av störningar av den inre marknadens sätt att fungera som kunde komma att inledas med stöd av artiklarna 87 EG och 88 EG samt att beslutet inte befriade medlemsstaterna från deras skyldighet att i enlighet med artikel 88 EG anmäla alla planerade statliga stödåtgärder till kommissionen.

20. Genom tre beslut av den 30 oktober, som offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* den 2 februari 2002, [14] beslutade kommissionen att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 EG avseende var och en av befrielserna i fråga. Förfarandet avslutades med att kommissionen antog det omtvistade beslutet.

21. Kommissionen ansåg i det omtvistade beslutet att de befrielser för vilka tillstånd erhållits före den 1 januari 2004, då direktiv 2003/96 trädde i kraft, utgjorde statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 EG.

22. Kommissionen angav att befrielserna skulle anses utgöra nytt och inte befintligt stöd. Kommissionen grundade bland annat denna bedömning på att befrielserna inte hade införts före det att fördraget trädde i kraft i de

10 — Beslut av den 19 oktober 1992 om tillåtelse för medlemsstater att i enlighet med det förfarande som föreskrivs i artikel 8.4 i direktiv 92/81/EEG för vissa mineraloljor, när dessa används för särskilda ändamål, fortsätta att tillämpa nedsatta punktskattesatser eller befrielse från punktskatt (EGT L 316, s. 16).

11 — Beslut av den 13 december 1993 om rätt för vissa medlemsstater att på vissa mineraloljor för särskilda användningssätt tillämpa nedsatt punktskatt eller medge befrielse från punktskatt enligt det förfarande som fastställs i artikel 8.4 i direktiv 92/81/EEG (EGT L 321, s. 29; svensk specialutgåva, område 9, volym 2, s. 149).

12 — Beslut av den 30 juni 1997 om tillåtelse för medlemsstater att i enlighet med det förfarande som föreskrivs i direktiv 92/81/EEG för vissa mineraloljor, när dessa används för särskilda ändamål, tillämpa och fortsätta tillämpa gällande nedsättning av eller befrielser från punktskatt (EGT L 182, s. 22).

13 — Rådets beslut av den 12 mars 2001 om nedsättning av punktskattesatser och befrielse från punktskatter för vissa mineraloljor som används för särskilda ändamål (EGT L 84, s. 23).

14 — EGT C 30, s. 17, 21 respektive 25.

berörda medlemsstaterna, att varken rådet eller kommissionen själv godkänt befrielserna enligt reglerna om statligt stöd och att artikel 4.6 i förordning nr 659/1999 inte var tillämplig [15].

23. I punkt 69 i det omtvistade beslutet konstaterade kommissionen att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte var tillämplig i det aktuella fallet.

24. Kommissionen redogjorde därefter för i vilken mån de ifrågavarande stödåtgärderna var att anse som oförenliga med den gemensamma marknaden.

25. Kommissionen beslutade att inleda ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 88.2 EG i fråga om de skattebefrielser som beviljats från och med den 1 januari 2004.

26. Kommissionen undersökte slutligen i vilken mån de stödåtgärder som beviljats genom skattebefrielser till och med den 31 december 2003 ska återkrävas. Kommissionen erinrade om att medlemsstaterna är skyldiga att kräva återbetalning av olagligt stöd som förklarats oförenligt med den gemensamma marknaden, med undantag för det fall sådan återbetalning skulle stå i strid med någon allmän princip i gemenskapsrätten, såsom principen om skydd för berättigade förväntningar eller rättssäkerhetsprincipen.

27. Kommissionen fann att de företag som åtnjuter de omtvistade befrielserna med hänsyn till godkännandebesluten och den omständigheten att dessa, inklusive beslut 2001/224, hade fattats på grundval av kommissionens förslag, med fog kunde göra gällande berättigade förväntningar på att befrielserna var förenliga med gemenskapsrätten i allmänhet. Detta gällde dock endast fram till den 2 februari 2002 då kommissionens beslut att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 EG offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

28. I beslutsdelen i det omtvistade beslutet anges att de befrielser som beviljats till och med den 31 december 2003 utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 EG, att det stöd som beviljades mellan den 3 februari 2002 och den 31 december 2003 är oförenligt med den gemensamma marknaden eftersom stödmottagarna inte betalade en skatt på minst 13.01 euro per 1 000 kg tjock eldningsolja och att de tre berörda medlemsstaterna ska återkräva det oförenliga stödet.

15 — Enligt denna bestämmelse ska stöd anses ha godkänts om det har anmälts till kommissionen och kommissionen inte har fattat ett beslut avseende detta inom två månader.

III — Förfarandet vid förstainstansrätten och den överklagade domen

29. Genom ansökningar som inkom till förstainstansrättens kansli den 16, den 17 och den 23 februari 2006 väckte Irland, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Eurallumina och Aughinish Alumina talan om fullständig eller delvis ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet. De olika målen förenades med avseende på det muntliga förfarandet och därefter vad avser domen.

30. Enligt den överklagade domen åberopade sökandena i huvudsak 23 grunder avseende bland annat att de omtvistade befrielserna felaktigt klassificerats som nytt stöd trots att de utgör befintligt stöd, åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar, rättssäkerhetsprincipen, principen om iakttagande av en rimlig tidsfrist, principen om presumtion om rättsenlighet, principen om att speciallag har företräde framför allmän lag (*lex specialis derogat legi generali*), principen om ändamålsenlig verkan och principen om god förvaltningssed. Sökandena anförde även att artikel 87 EG samt motiveringsskyldigheten vad gäller tillämpningen av denna artikel hade åsidosatts.

31. I punkt 46 i den överklagade domen angav förstainstansrätten att den fann det lämpligt att göra en prövning ex officio av huruvida det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat i fråga om att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte skulle vara tillämplig.

32. Förstainstansrätten erinrade inledningsvis om att avsaknad av eller otillräcklig motivering utgör en grund avseende tvingande rätt som gemenskapsdomstolarna ska pröva ex officio samt om rättspraxis avseende omfattningen av motiveringsskyldigheten av en gemenskapsrättsakt. Därefter angav förstainstansrätten att kommissionen i det omtvistade beslutet hade undersökt huruvida befrielserna i fråga utgjorde nytt stöd eller befintligt stöd och slagit fast att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte var tillämplig i det aktuella fallet, utan att lämna någon förklaring till varför den drog denna slutsats.

33. Förstainstansrätten fann i punkterna 56–62 i den överklagade domen att kommissionen, med anledning av nedanstående specifika omständigheter, var skyldig att särskilt motivera varför denna bestämmelse inte ansågs vara tillämplig.

34. För det första har det i flera av besluten om godkännande av de ifrågavarande befrielserna angetts att kommissionen inte ansåg att befrielserna gav upphov till någon snedvridning av konkurrensen. Det finns inte heller några uppgifter i dessa beslut som pekar på att begreppet konkurrenssnedvridning skulle ha olika räckvidd inom det skatterättsliga området och området för statligt stöd. Det anges även i flera av dessa beslut att befrielserna i fråga regelbundet ska ses över av kommissionen i syfte att tillse att de är förenliga med den inre marknadens funktion och andra av fördragets mål.

35. För det andra medgav kommissionen, i punkt 97 i det omtvistade beslutet, att dessa godkännandebeslut, som antagits på grundval av kommissionens egna förslag, skulle kunna tolkas som att befrielserna i fråga inte kunde klassificeras som statligt stöd då de infördes. Att denna punkt hör till den del av beslutet som avser återkrav av stödet, minskar enligt förstainstansrätten inte dess betydelse när det gäller klassificeringen av nämnda befrielser som statligt stöd.

36. För det tredje har de ifrågavarande befrielserna godkänts och förlängts av rådet på kommissionens förslag. Med undantag av beslut 2001/224 nämns det inte i något av besluten att det skulle kunna föreligga en eventuell motsättning med bestämmelserna om statligt stöd. I punkt 96 i det omtvistade beslutet framhöll kommissionen att berörda parter inte förväntar sig att kommissionen ska lägga fram förslag till rådet som är oförenliga med bestämmelserna i fördraget.

37. Förstainstansrätten drog av dessa omständigheter slutsatsen att kommissionen hade åsidosatt sin motiveringsskyldighet enligt artikel 253 EG i fråga om att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte skulle vara tillämplig i det aktuella fallet.

38. Förstainstansrätten ogiltigförklarade det omtvistade beslutet och förpliktade kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

IV — Överklagandet

39. Kommissionen har yrkat att domstolen ska upphäva den överklagade domen, återförvisa målen till förstainstansrätten och förordna att beslut om rättegångskostnader ska meddelas senare.

40. Irland, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Eurallumina och Aughinish Alumina har yrkat att domstolen ska ogilla överklagandet och förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

41. Eurallumina har i andra hand yrkat att domstolen, för det fall den skulle bifalla överklagandet på kommissionens sjätte grund, enligt vilken förstainstansrätten inte hade rätt att ogiltigförklara det omtvistade beslutet i den del det formella granskningsförfarandet utvidgades till att avse de befrielser som införts från och med den 1 januari 2004, endast ska upphäva den överklagade domen såvitt avser denna utvidgning.

42. Kommissionen har åberopat sex grunder till stöd för sitt yrkande att den överklagade domen ska upphävas och att målen ska återförvisas till förstainstansrätten.

43. Med den första grunden avses att förstainstansrätten överskred sin behörighet genom att ex officio pröva huruvida det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat. Den andra grunden avser åsidosättande av den kontradiktoriska principen och rätten till försvar. Den tredje grunden syftar till att visa att frågan om huruvida stödåtgärderna i fråga omfattas av artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte kunde tas upp till prövning. Med den fjärde och den femte grunden vill kommissionen visa att förstainstansrätten gjorde sig skyldig till en felaktig rättstillämpning när den fann att kommissionen i det omtvistade beslutet hade åsidosatt motiveringsskyldigheten i fråga om att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte ansågs tillämplig. Kommissionen har slutligen, genom den sjätte grunden, gjort gällande att förstainstansrätten inte hade rätt att ogiltigförklara det omtvistade beslutet i den del som avser en utvidgning av det formella granskningsförfarandet till de befrielser som avser perioden efter den 31 december 2003.

44. Innan jag undersöker dessa grunder ska det erinras om att förstainstansrätten, i punkt 46 i den överklagade domen, angav att den fann det lämpligt att göra en prövning ex officio av huruvida det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat i fråga om att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte skulle vara tillämplig.

45. Under förhandlingen bekräftades det att sökandena vid förstainstansrätten bestred kommissionens klassificering i det omtvistade beslutet av stödet som nytt stöd och därigenom gjorde gällande att befrielserna i fråga skulle klassificeras som befintligt stöd. Inget argument grundades dock på bestämmelserna i artikel 1 b v i förordning nr 659/1999. [16]

46. I resonemanget nedan förutsätts således dels att parterna inte gjort gällande vid förstainstansrätten att de ifrågavarande befrielserna skulle klassificeras som befintligt stöd i enlighet med artikel 1 b v i förordning nr 659/1999, dels att parterna inte har diskuterat grunden avseende ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten i fråga om varför denna bestämmelse, som förstainstansrätten tog upp till prövning ex officio, inte var tillämplig.

A — *Den första grunden*

1. Parternas argument

47. Den första grunden för överklagandet avser formellt sett förstainstansrättens bristande behörighet, rättegångsfel som kränker klagandens intressen, åsidosättande av dispo-

16 — Irland och Aughinish Alumina gjorde gällande att de ifrågavarande befrielserna utgjorde befintligt stöd i enlighet dels med artikel 1 b iii i förordning nr 659/1999, på grund av att kommissionen inte antagit något beslut inom två månader efter det att stödet anmälts, dels med artikel 1 b iv jämförd med artikel 15.3 i samma förordning, av det skälet att de existerat i över tio år och, slutligen, av den anledningen att de utgjorde bindande rättsliga åtaganden från Irlands sida som ingåtts före dess anslutning till Europeiska gemenskapen. Republiken Italien åberopade artikel 1 b ii i förordning nr 659/1999 med hänvisning till att befrielserna hade godkänts av rådet.

sitionsprincipen, åsidosättande av artikel 230 EG jämförd med artikel 253 EG, samt åsidosättande av artikel 21 i domstolens stadga och artiklarna 44.1 och 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler.

48. Grunden består av två delar.

49. Inom ramen för den första delgrunden har kommissionen gjort gällande att förstainstansrätten, genom att ex officio pröva huruvida det omtvistade beslutet är bristfälligt motiverat, avvek från tvisteföremålet såsom detta definierats av parterna och överskred därigenom sin behörighet, åsidosatte dispositionsprincipen, dömde utöver vad som yrkats av parterna (*ultra petita*) och gjorde sig skyldig till ett rättegångsfel varigenom kommissionens intressen kränkts.

50. Kommissionen har anfört att förstainstansrätten med hänsyn till de nationella domstolarnas skyldigheter vid tillämpningen av gemenskapsrätten, så som de definierats i dom av den 14 december 1995 i målet van Schijndel och van Veen, [17] och av den 7 juni 2007 i målet van der Weerd m.fl., [18] inte kunde ta upp den ifrågavarande grunden till prövning ex officio, eftersom grunden inte alls berörs i de 23 grunder som parterna åberopat. Parterna har inte vid något tillfälle hävdat att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 skulle kunna vara relevant.

51. Nämnda grund saknar helt samband med de omständigheter som framgår av handlingarna i de fem förenade målen, som inte innehåller några uppgifter som skulle kunna tolkas så att de omtvistade befrielserna inte utgjorde stöd när de infördes, och att de senare blev stöd till följd av utvecklingen av den gemensamma marknaden.

52. Inom ramen för den andra delgrunden har kommissionen hävdat att den grund som förstainstansrätten prövade ex officio i själva verket avser det omtvistade beslutets lagenlighet i sak och inte motiveringen av detta. Det motiveringskrav som förstainstansrätten uppställde är nämligen inte nödvändigt för att de som berörs av beslutet ska kunna få kännedom om skälen för det omtvistade beslutet eller för att domstolen ska kunna utöva sin prövningsrätt. Förstainstansrätten åsidosatte därmed bestämmelserna avseende gemenskapsdomstolens roll när det gäller kontrollen av angripna rättsakters motivering, såsom preciserats i rättspraxis, bland annat i domen av den 2 april 1998 i målet kommissionen mot Sytraval och Brink's France. [19] I den domen gjorde domstolen en klar åtskillnad mellan grunder som avser den formella lagenligheten och som gemenskapsdomstolen, i förekommande fall, ska pröva ex officio, och grunder som avser den materiella lagenligheten och som endast kan prövas om de åberopats av parterna.

17 — Dom av den 14 december 1995 i de förenade målen C-430/93 och C-431/93, van Schijndel och van Veen (REG 1995, s. I-4705).

18 — Dom av den 7 juni 2007 i de förenade målen C-222/05–C-225/05, van der Weerd m.fl. (REG 2007, s. I-4233).

19 — Dom av den 2 april 1998 i mål C-367/95 P, kommissionen mot Sytraval och Brink's France (REG 1998, s. I-1719).

53. Kommissionen har hävdat att förstainstansrätten genom att ta upp den ifrågavarande grunden till prövning, som i själva verket rör det omtvistade beslutets materiella lagenlighet, även åsidosatte bestämmelserna avseende skyldigheten att i en ansökan redogöra för grunderna för talan i enlighet med artikel 21 i domstolens stadga och artiklarna 44.1 och 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler.

54. Motparterna har bestridit dessa argument.

2. Bedömning

55. Jag anser liksom motparterna att kommissionens invändningar inom ramen för den första grunden saknar grund.

56. Vad inledningsvis gäller den första delgrunden kan gemenskapsdomstolarnas behörighet att pröva en grund ex officio, såsom den som förstainstansrätten prövat ex officio, inte avgöras mot bakgrund av domen i de ovannämnda förenade målen van Schijndel och van Veen eller domen i de ovannämnda förenade målen van der Weerd m.fl. som kommissionen har hänvisat till.

57. De domarna behandlar begränsningen av medlemsstaternas processuella autonomi genom likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen. De avser huruvida en nationell domstol, beroende på om det i nationella processuella bestämmelser föreskrivs att den på eget initiativ kan pröva en grund enligt nationell rätt eller ej, är skyldig att ex officio pröva en grund avseende gemenskapsrätten i enlighet med dessa principer. Det redogörs bland annat i nämnda domar för i vilken utsträckning en nationell domstol i enlighet med effektivitetsprincipen är skyldig att ex officio pröva en grund som är hänförlig till gemenskapsrätten, när den enligt nationell processuell rätt inte har möjlighet att pröva en grund avseende nationell rätt ex officio. Det är i det sammanhanget som domstolen i domen i de ovannämnda förenade målen van der Weerd m.fl. fann att en nationell domstol inte är skyldig att ex officio pröva en grund som är hänförlig till gemenskapsrätten om parterna själva haft möjlighet att åberopa en sådan grund under förfarandet.

58. Denna begränsning av räckvidden av effektivitetsprincipen kan inte överföras på förevarande mål, där det är fråga om att bedöma gemenskapsdomstolarnas behörighet. Gemenskapsdomstolarnas behörighet följer av fristående regler som härrör antingen från domstolarnas förfaranderegler eller från rättspraxis.

59. Som kommissionen med rätta har påpekat följer det även av dessa regler, särskilt artikel 21 i domstolens stadga och artikel 44.1 i förstainstansrättens rättegångsregler, att det är parterna som bestämmer och avgränsar tvisteföremålet. Gemenskapsdomstolarna får

följaktligen inte gå utöver parternas yrkanden. De ska i princip även pröva yrkandena inom ramen för de faktiska och rättsliga omständigheter som parterna redogjort för.

60. Gemenskapsdomstolarnas roll är emellertid inte passiv och begränsas inte till en saklig bedömning av parternas respektive ståndpunkt i tvisten genom att strikt hålla sig till de grunder och argument som dessa anfört. Gemenskapsdomstolarnas funktion är nämligen inte enbart att agera skiljedomare. De ska även, i enlighet med artikel 220 EG, säkerställa att gemenskapsrätten iakttas.

61. I gemenskapsdomstolarnas respektive förfaranderegler samt i rättspraxis har det således fastställts flera möjliga situationer där gemenskapsdomstolarna, för att kunna utöva sin uppgift att kontrollera lagenligheten, har behörighet att ta upp en rättslig grund till prövning ex officio.

62. I enlighet med rättegångsreglerna kan gemenskapsdomstolarna ex officio fatta beslut avseende huruvida de uppenbart saknar behörighet att pröva en ansökan eller huruvida det är uppenbart att talan inte kan tas upp till sakprövning eller, i förekommande fall, huruvida talan uppenbart saknar rättslig grund. [20] Gemenskapsdomstolarna kan även på eget initiativ pröva om talan ska avvisas till följd av att det föreligger rättegångshinder som inte kan avhjälpas, [21] det vill säga åsidosättande av ett nödvändigt villkor för att talan ska kunna tas upp till sakprövning, såsom iakttagandet av fristerna för att väcka talan, [22] att det föreligger en rättsakt mot vilken talan kan väckas, [23] att talerätt föreligger, [24] etcetera.

63. Gemenskapsdomstolarna är vidare skyldiga i enlighet med rättspraxis att ex officio pröva åsidosättandet av en bestämmelse i gemenskapens rättsordning om den kan anses tillräckligt betydelsefull för att klassificeras som tvingande rätt. Gemenskapsdomstolarna har således funnits vara skyldiga att ex officio pröva frågan om absolut rättskraft [25] och beslutfattarens bristande behörighet att anta en rättsakt [26]. De ska vidare på eget initiativ pröva ett åsidosättande av en väsentlig formföreskrift, det vill säga oegentligheter som påverkar rättsaktens form eller vilket förfarande som ska följas, och som undergräver rättigheter för tredje man eller de personer till vilka rättsakten är riktad eller som kan påverka innehållet i nämnda rättsakt, [27] såsom exempelvis när ett korrekt bestyrkande [28] eller delgivning [29] inte skett.

20 — Artikel 92.1 i domstolens rättegångsregler, artikel 111 i förstainstansrättens rättegångsregler och artikel 76 i personaldomstolens rättegångsregler.

21 — Se artikel 92.2 i domstolens rättegångsregler, artikel 113 i förstainstansrättens rättegångsregler och artikel 77 i personaldomstolens rättegångsregler.

22 — Dom av den 29 juni 2000 i mål C-154/99 P, Politi mot Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen (REG 2000, s. I-5019), punkt 15 och där angiven rättspraxis.

23 — Beslut av den 14 januari 1992 i mål C-130/91, ISAE/VP och Interdata mot kommissionen (REG 1992, s. I-69), punkt 11.

24 — Dom av den 29 april 2004 i mål C-298/00 P, Italien mot kommissionen (REG 2004, s. I-4087), punkt 35, och av den 2 maj 2006 i mål C-417/04 P, Regione Siciliana mot kommissionen (REG 2006, s. I-3881), punkt 36.

25 — Dom av den 1 juni 2006 i de förenade målen C-442/03 P och C-471/03 P, P & O European Ferries (Vizcaya) och Diputación Foral de Vizcaya mot kommissionen (REG 2006, s. I-4845), punkt 45.

26 — Dom av den 13 juli 2000 i mål C-210/98 P, Salzgitter mot kommissionen (REG 2000, s. I-5843), punkt 56.

27 — Denna definition är hämtad från Rideau, J., "Recours en annulation", *Jurisclasseur*, 2008, häfte 331, punkt 24.

28 — Dom av den 6 april 2000 i de förenade målen C-287/95 P och C-288/95 P, kommissionen mot Solvay (REG 2000, s. I-2391), punkt 55.

29 — Dom av den 8 juli 1999 i mål C-227/92 P, Hoechst mot kommissionen (REG 1999, s. I-4443), punkt 72.

64. I dessa olika situationer är den felaktighet som den angripna rättsakten är behäftad med tillräckligt allvarlig för att motivera att den beivras av gemenskapsdomstolarna, trots att den inte åberopats av sökanden. När en angripen gemenskapsrättsakt strider mot rättskraftsprincipen eller har antagits av en myndighet som saknar behörighet eller med åsidosättande av en väsentlig formföreskrift, saknar det betydelse huruvida rättsakten också är behäftad med andra fel som anförts av sökanden till stöd för sin talan om ogiltigförklaring. Skyddet av gemenskapens rättsordning möjliggör och, i förekommande fall, kräver att domstolen som ska pröva lagenligheten konstaterar att den ifrågavarande rättsakten är behäftad med ett fel som, under alla omständigheter, medför att den ska ogiltigförklaras.

65. I enlighet med fast rättspraxis innebär en bristfällig motivering ett åsidosättande av väsentliga formföreskrifter och utgör en grund avseende tvingande rätt som gemenskapsdomstolarna ska pröva ex officio. [30]

66. Denna skyldighet skulle sakna ändamålsenlig verkan om en förutsättning för att gemenskapsdomstolarna skulle vara behöriga att pröva en av ovannämnda grunder ex officio var att den omfattades av de grunder och argument som åberopats av parterna. Ett sådant villkor skulle strida mot själva ändamålet med domstolens behörighet att ta upp en grund till prövning ex officio, vilket just är att avhjälpa parternas underlåtelse när en tvingande rättsregel åsidosatts.

67. När talan om ogiltigförklaring väckts vid gemenskapsdomstolarna, kan de således inte klandras för att gå utanför tvisteföremålet, att överskrida sin behörighet, att döma utöver vad som har yrkats (*ultra petita*) eller att åsidosätta rättegångsreglerna när de ex officio tar upp en sådan grund till prövning som avser lagenligheten av den rättsakt som det yrkats ogiltigförklaring av.

68. På samma sätt kan kommissionen inte med framgång hävda att förstainstansrätten i den överklagade domen gick utanför tvisteföremålet genom att ex officio pröva en grund som inte alls berörs i parternas redogörelse för de faktiska omständigheterna.

69. Jag har nämligen svårt att se hur förstainstansrätten skulle ha kunnat gå utanför tvisteföremålet då kravet på motivering i enlighet med artikel 253 EG gäller för alla gemenskapsrättsakter. Detta argument förefaller dessutom obefogat, eftersom det uttryckligen hänvisas till artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 i det omtvistade beslutet.

30 — Dom av den 30 mars 2000 i mål C-265/97 P, VBA mot Florimex m.fl. (REG 2000, s. I-2061), punkt 114.

70. Denna bedömning inverkar inte på frågan om huruvida det var riktigt av förstainstansrätten att slå fast att det omtvistade beslutet är bristfälligt motiverat i fråga om att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte ansågs vara tillämplig. Jag vill i detta skede av bedömningen endast påpeka att förstainstansrättens prövning ex officio av denna fråga omfattas av dess lagenlighetsprövning. Kommissionens argument att handlingarna som ingetts till förstainstansrätten inte innehåller några uppgifter som kan tolkas så att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 skulle vara tillämplig, enligt min mening avser frågan om huruvida det omtvistade beslutet är bristfälligt motiverat med avseende på att denna bestämmelse inte tillämpades. Detta argument ifrågasätter inte att förstainstansrättens behörighet att göra en prövning ex officio av den ifrågavarande grunden.

71. De invändningar som kommissionen framfört inom ramen för den första delgrunden saknar därför enligt min mening grund.

72. Vidare har förstainstansrätten inte, i motsats till vad kommissionen anfört i sin andra delgrund, under förevändning av att pröva en grund om bristfällig motivering, tagit upp en grund till prövning ex officio som avser det omtvistade beslutets lagenlighet i materiellt hänseende.

73. Domstolen har förvisso vid flera tillfällen funnit att även om avsaknad av eller en bristfällig motivering utgör en grund avseende tvingande rätt som ska prövas ex officio av gemenskapsdomstolarna, så kan en grund avseende ett åsidosättande av en rättsregel som rör tillämpningen av fördraget, i den mening som avses i artikel 230 EG, endast prövas av gemenskapsdomstolarna om den åberopats av klaganden. [31] Domstolen har funnit att förstainstansrätten gjort sig skyldig till en felaktig rättstillämpning när den, under förevändning av ett åsidosättande av motiveringskravet, egentligen klandrat den institution som har antagit rättsakten för att ha gjort en oriktig bedömning. [32] Sådan kritik kan emellertid inte framföras mot förstainstansrätten när det gäller den överklagade domen.

74. Det framgår av rättspraxis och, i synnerhet av domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Sytraval och Brink's France, att en grund som avser avsaknad av motivering inte enbart kan åberopas när en motivering helt saknas utan även när motiveringen är bristfällig avseende en fråga som kan ha avgörande betydelse för de slutsatser som gemenskapsinstitutionen dragit i rättsakten.

75. I det mål som låg till grund för ovannämnda dom hade förstainstansrätten ogiltig-

31 — Domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Sytraval och Brink's France, punkt 67, domen i det ovannämnda målet VBA mot Florimex m.fl., punkt 114, samt dom av den 2 oktober 2003 i de förenade målen C-172/01 P, C-175/01 P, C-176/01 P och C-180/01 P, International Power m.fl. mot NALOO (REG 2003, s. I-11421), punkt 145.

32 — Domarna i de ovannämnda målen kommissionen mot Sytraval och Brink's France, punkterna 68–72, VBA mot Florimex m.fl., punkterna 111–115, och domen i de ovannämnda förenade målen International Power m.fl. mot NALOO, punkt 144.

förklarat kommissionens beslut att avslå ett klagomål från Chambre syndicale nationale des entreprises de transport de fonds et valeurs (Sytraval) och från Brink's France SARL att det stöd som Republiken Frankrike beviljat företaget Sécuripost SA utgjorde statligt stöd. Domstolen fann att förstainstansrätten med rätta hade slagit fast att det ifrågavarande beslutet var bristfälligt motiverat, såvitt kommissionen hade underlåtit att besvara en uttrycklig invändning i klagomålet om att staten helt eller delvis svarade för lönerna till Sécuripost SA:s personal, trots att invändningen inte kunde anses ha alternativ karaktär.

76. Domstolen fann vidare att förstainstansrätten hade gjort en riktig bedömning vad gäller klagandenas invändning att Sécuripost SA inte betalade några avgifter till arbetslöshetskassorna för de avdelade tjänstemännen, vilken kommissionen besvarat endast genom att fastslå att ”ingen avgift [ska] betalas till arbetslöshetskassorna för anställningen av de tjänstemän som avdelats, eftersom deras ställning ger dem en garanterad anställning”.

77. Däremot ansåg domstolen att förstainstansrätten, under förevändning att beslutet var otillräckligt motiverat, hade anklagat kommissionen för att ha gjort en uppenbart oriktig bedömning och därigenom kritiserat det ifrågavarande beslutets lagenlighet i materiellt hänseende. Förstainstansrätten fann nämligen exempelvis att även om det förskott om 15 000 000 FRF som Société holding des filiales de la Poste skulle bevilja Sécuripost SA utgjorde en avgiftsbelagd transaktion, var detta inte tillräckligt för att det skulle anses visat att det inte förekom något statligt stöd, eftersom en sådan avgiftsbelagd transaktion kunde genomföras efter en särskilt förmånlig räntesats, och kommissionen skulle ha prövat om den tillämpade räntesatsen motsvarade den som allmänt tillämpades på marknaden. [33]

78. Även om det mot bakgrund av dessa två sistnämnda exempel inte alltid är enkelt att dra en exakt gräns mellan vad som utgör en bristfällig motivering och vad som utgör en oriktig bedömning, har den grund som förstainstansrätten ex officio tog upp till prövning i den överklagade domen emellertid inget annat syfte än vad som angetts och avser enligt min mening klart det omtvistade beslutets motivering.

79. Det ska nämligen erinras om att förstainstansrätten ansåg att det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat såvitt kommissionen i punkt 69 i beslutet utan förklaring slog fast att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte var tillämplig i det aktuella fallet. Förstainstansrätten kunde således inte ifrågasätta huruvida kommissionens bedömning att denna bestämmelse inte var tillämplig var välgrundad, eftersom bedömningen inte motiverats.

33 — Domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Sytraval och Brink's France, punkt 70.

80. Det ska återigen nämnas att denna bedömning inte påverkar svaret på frågan om huruvida kommissionen skulle ha utvecklat på vilka grunder den ansåg att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte var tillämplig i det aktuella fallet, eller, med andra ord, huruvida det omtvistade beslutet är otillräckligt motiverat i detta avseende, vilket motiverar att beslutet ogiltigförklaras. Denna fråga, som behandlas i den fjärde och den femte grunden i förevarande överklagande, kommer att prövas senare. Frågan ska enligt min mening helt särskiljas från den problematik som bedöms inom ramen för den första grunden och som avser omfattningen av gemenskapsdomstolarnas behörighet att ta upp en rättslig grund till prövning ex officio, såsom grunden avseende ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten.

81. I detta skede av bedömningen, förefaller det av vikt att konstatera att förstainstansrätten, som har att avgöra huruvida det omtvistade beslutet är lagenligt, hade den behörighet som krävs för att ta upp en sådan grund till prövning ex officio i enlighet med den rättspraxis av vilken det framgår att det ankommer på förstainstansrätten att på eget initiativ pröva varje grund som avser ett åsidosättande av väsentliga formföreskrifter.

82. Jag föreslår följaktligen att överklagandet inte kan vinna bifall på den första grunden.

B — *Den andra grunden*

1. Parternas argument

83. Kommissionen har gjort gällande att den grund som förstainstansrätten prövade ex officio varken diskuterats eller ens nämndes under det skriftliga eller muntliga förfarandet vid rätten. Kommissionen har hävdat att förstainstansrätten därmed åsidosatte den kontradiktoriska principen, som är en allmän princip i förfaranden vid gemenskapsdomstolarna som fastställts i artikel 6 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna undertecknad i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen).

84. Motparterna har i huvudsak anfört att förstainstansrätten i enlighet med artikel 62 i dess rättegångsregler har en skönsmässig rätt att förordna om att förhandlingarna ska återupptas, och att det följer av denna artikel och artikel 113 i samma regler att förstainstansrätten endast är skyldig att höra parterna innan en grund prövas ex officio när det är fråga om grunder som medför att talan ska avvisas eller att det saknas anledning att döma i saken. Motparterna har även anfört att artikel 6 i Europakonventionen inte är tillämplig på offentligrättsliga juridiska personer såsom kommissionen. I andra hand har motparterna gjort gällande att omfattningen av den kontradiktoriska principen ska anpassas efter de berörda parterna och målets karaktär.

85. Motparterna har påpekat att den kontradiktoriska principen har iakttagits i förevarande mål, eftersom den överklagade domen inte grundas på några handlingar eller sakomständigheter som kommissionen saknade kännedom om.

86. Motparterna har vidare hävdat att gemenskapens intressen inte har undergrävts. För det första har inte kommissionens rättigheter åsidosatts, eftersom den inte förklarats vara civilrättsligt eller straffrättsligt ansvarig. För det andra kan den bristande motiveringen inte avhjälpas i efterhand, eftersom ett återupptagande av förhandlingarna inte skulle ha möjliggjort för kommissionen att framföra argument som skulle ha föranlett förstainstansrätten att avstå från att ta upp den ifrågavarande grunden till prövning ex officio.

2. Bedömning

87. Jag delar helt kommissionens ståndpunkt.

88. Även om, såsom angetts ovan, förstainstansrätten var behörig att pröva en sådan grund ex officio, anser jag att det är lika viktigt att påpeka att denna behörighet endast kan tillämpas med giltig verkan under förutsättning att den kontradiktoriska principen iakttas.

89. Domstolen har bekräftat betydelsen av denna princip och dess mycket omfattande räckvidd i gemenskapens rättsordning. I enlighet med fast rättspraxis utgör denna princip en grundläggande princip [34] som ska efterlevas även i avsaknad av särskild reglering inom ramen för alla förfaranden som kan utmynna i ett beslut från en gemenskapsinstitution, som på ett märkbart sätt påverkar en persons intressen [35].

90. Den kontradiktoriska principen ska följaktligen tillämpas vid gemenskapsdomstolarna. Den kan vidare åberopas av samtliga parter i en tvist, både enskilda och medlemsstaterna [36] eller institutionerna. I enlighet med följande utdrag ur domen i de förenade målen Snupat mot Höga myndigheten, [37] skulle det nämligen ”innebära ett åsidosättande av en grundläggande rättsprincip att grunda ett rättsligt avgörande på faktiska omständigheter och dokument som parterna själva, eller en av parterna, inte har kunnat ta del av och som de alltså inte har kunnat ta ställning till”.

91. Denna formulering visar att den kontradiktoriska principen ingår i rättsstatsprincipen och innebär att tillfälle måste ges att diskutera

34 — Dom av den 10 juli 2008 i mål C-413/06 P, Bertelsmann och Sony Corporation of America mot Impala (REG 2008, s. I-4951), punkt 61.

35 — Dom av den 13 februari 1979 i mål 85/76, Hoffmann-La Roche mot kommissionen (REG 1979, s. 461; svensk specialutgåva, volym 4, s. 315), punkt 9, och av den 10 juli 2001 i mål C-315/99 P, Ismeri Europa mot revisionsrätten (REG 2001, s. I-5281), punkt 28.

36 — Se bland annat dom av den 9 juni 2005 i mål C-287/02, Spanien mot kommissionen (REG 2005, s. I-5093), punkt 37.

37 — Dom av den 22 mars 1961 i de förenade målen 42/59 och 49/59, Snupat mot Höga myndigheten (REG 1961, s. 101, på s. 156; svensk specialutgåva, volym 1, s. 95).

samtliga uppgifter som ligger till grund för ett avgörande av den domstol vid vilken talan har väckts. Detta gäller oavsett i vilken egenskap de tvistande parterna uppträder. En gemenskapsinstitution vars rättsakt står under lagligenlighetsprövning vid gemenskapsdomstolarna och som, inom ramen för denna prövning, är part i en tvist, omfattas således också av denna princip på samma villkor som övriga rättssubjekt som avses i artikel 230 EG. Det saknar härvid betydelse huruvida institutionen har rätt att åberopa ett åsidosättande av artikel 6 i Europakonventionen vid Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna.

92. Enligt rättspraxis innebär den kontradiktoriska principen att samtliga parter i ett förfarande har rätt dels att få ta del av uppgifter som ligger till grund för domstolens beslut, dels att yttra sig däröver. [38] Denna rättspraxis är förenlig med den tolkning som Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna har gjort av rätten till ett kontradiktoriskt förfarande och enligt vilken denna rätt ingår i begreppet rättvis rättegång som avses i artikel 6 i Europakonventionen. [39]

93. Den kontradiktoriska principen berättigar inte enbart varje part i en tvist att få ta del av de handlingar och yttranden som motparterna ingett till domstolen, utan den innebär även en rätt att ta del av och yttra sig över de uppgifter som domstolen prövar ex officio och avser att grunda sitt avgörande på.

94. Domstolen har tydligt bekräftat att denna rätt existerar när förstainstansrätten fattar ett beslut på grundval av sakomständigheter och handlingar som parterna inte kunnat ta del av. [40] Om jag inte misstar mig, har domstolen däremot ännu inte bekräftat att en sådan rätt existerar när gemenskapsdomstolen har för avsikt att avgöra en tvist på grundval av en grund som avser tvingande rätt som tagits upp till prövning ex officio.

95. Skyldigheten att iaktta den kontradiktoriska principen gäller enligt min mening i lika hög utsträckning i ett sådant fall.

96. Såsom kommissionen har betonat i sina skriftliga yttranden, framgår denna skyldighet mycket tydligt av rättspraxis från Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna. Enligt denna domstol ska domstolen själv iaktta den kontradiktoriska principen, bland annat när den ogillar ett överklagande eller

38 — Se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 januari 2002 i mål C-480/99 P, Plant m.fl. mot kommissionen och South Wales Small Mines (REG 2002, s. I-265), punkterna 25–34, och av den 14 februari 2008 i mål C-450/06, Varec (REG 2008, s. I-581), punkt 47.

39 — Se bland annat Europadomstolens dom av den 18 februari 1997 i målet Nideröst-Huber mot Schweiz (*Recueil des arrêts et décisions*, 1997-I, s. 108, 24 §).

40 — Se domen i det ovannämnda målet Plant m.fl. mot kommissionen och South Wales Small Mines, punkterna 25–34. Domstolen fann att förstainstansrätten hade åsidosatt den kontradiktoriska principen genom att grunda sitt beslut på uppgifter som förekom i ett förenat mål och som klagandena inte hade kunnat ta del av. Se även dom av den 13 december 2005 i mål C-78/03, kommissionen mot Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (REG 2005, s. I-10737), punkterna 44–50, i vilken domstolen godtog kommissionens invändning att förstainstansrätten felaktigt hade omtolkat syftet med sökandens talan till att avse ett tillvaratagande av de processuella rättigheter som följer av artikel 88.2 EG, och att kommissionen därigenom inte getts tillfälle att bemöta grunden om åsidosättande av dessa processuella rättigheter.

avgör en tvist på grundval av en grund som tagits upp till prövning ex officio. [41]

97. Jag kan inte heller, med hänsyn till de mål som eftersträvas med den kontradiktoriska principen, se någon skillnad mellan en situation där en domstol avser att grunda sitt avgörande på omständigheter eller handlingar som parterna inte har getts tillfälle att yttra sig över, till vilken domen i det ovannämnda målet Plant m.fl. mot kommissionen och South Wales Small Mines kan hänföras, och en situation där domstolen ex officio prövar en rent rättslig grund.

98. Det finns nämligen två syften med den kontradiktoriska principen. Den första är att domstolen ska erhålla upplysningar. Att låta parterna yttra sig över samtliga omständigheter som kan ha betydelse för hur tvisten avgörs möjliggör för domstolen att göra en helt opartisk prövning med full kännedom om omständigheterna i såväl faktiskt som rättsligt hänseende.

99. Det andra syftet är att säkerställa att enskilda ska kunna ha förtroende för rättskipningen. Detta förtroende innebär att parterna är säkra på att de kunnat yttra sig avseende samtliga omständigheter som domstolen grundat sitt avgörande på.

100. Dessa överväganden gäller även när gemenskapsdomstolen ex officio prövar en rent rättslig grund. Lösningen av en tvist med tillämpning av en rättsregel, oavsett om den är tvingande eller ej, föregås nödvändigtvis av domstolens bedömning, vilken enbart kan stärkas och finna stöd i eller, i förekommande fall, kullkastas genom parternas yttranden. Likaså kan det vara berättigat för en tappande part som inte fått tillfälle att yttra sig avseende den rättsregel på grundval av vilken denne tappat målet, även i fråga om en tvingande rättsregel, att förledas att tro att domstolen var på motparternas sida, eftersom den tappande parten inte getts tillfälle att försvara sig.

101. Såsom har påpekats av motparterna är den kontradiktoriska principen visserligen inte absolut och den kan bli föremål för undantag.

102. Vad avser handlingar och information som ingetts till gemenskapsdomstolarna har det erkänts att sådana inte ska överlämnas till motparten om detta motiveras av att säkerställa iakttagandet av grundläggande rättigheter eller skyddet av ett väsentligt allmänintresse, såsom skydd för affärshemligheter. [42]

41 — Se bland annat Europadomstolens domar av den 13 oktober 2005 i målet Clinique des Acacias m.fl. mot Frankrike (38 §), och av den 16 februari 2006 i målet Prikyan och Angelova mot Bulgarien (42 §).

42 — I domen i det ovannämnda målet Varec (punkterna 47, 50 och 51) fann domstolen inom ramen för en prövning av ett beslut som fattats av en upphandlande myndighet avseende en offentlig upphandling, att det ska göras en avvägning mellan principen om ett kontradiktoriskt förfarande, vad gäller rätten att få tillgång till all den information avseende det aktuella upphandlingsförfarandet, och andra ekonomiska aktörers rätt till skydd för sin konfidentiella information och sina affärshemligheter. Se analogt artikel 116.2 i förstainstansrättens rättegångsregler där det föreskrivs en möjlighet för rättens ordförande att besluta att inte tillställa intervenienterna vissa handlingar i målet som ska behålla sin konfidentiella karaktär.

Gemenskapsdomstolarna har likaså rätt att, med stöd av sina rättegångsregler, förordna om interimistiska åtgärder i samband med ett interimistiskt förfarande ”även innan yttrande inkommit från motparterna”. [43] Gemenskapsdomstolarna kan slutligen fatta beslut om att avvisa en talan om det är uppenbart att de saknar behörighet att pröva saken eller att talan inte kan tas upp till prövning eller att talan helt saknar grund. [44]

103. Dessa fall ska emellertid enligt min mening anses som undantag från en princip. De utgör mycket specifika situationer där det finns berättigade skäl att göra undantag från den kontradiktoriska principen. I de två första fallen är det fråga om att skydda ett viktigt allmänintresse som ska vägas mot principen om ett kontradiktoriskt förfarande, eller att säkerställa effektiviteten av förordnanden om interimistiska åtgärder som gjorts i interimistiska förfaranden.

104. Vad slutligen gäller beslut som fattats då det är uppenbart att behörighet saknas, talan inte kan tas upp till sakprövning eller saknar rättslig grund, kan ett undantag från den kontradiktoriska principen, även om det är mer diskutabelt, förklaras av att det framstår som så uppenbart att talan ska avvisas att det inte kan bli föremål för diskussion. Det kan med andra ord godtas att domstolen inte gör någon bedömning innan talan avvisas, utan endast konstaterar att en av dessa grunder är för handen.

105. Härav följer att artikel 113 i förstainstansrättens rättegångsregler inte kan tolkas så att rätten, då en prövning ex officio görs, är skyldig att iaktta den kontradiktoriska principen endast i de fall som avses i denna bestämmelse, det vill säga när den avgör att talan ska avvisas till följd av att det föreligger ett rättegångshinder som inte kan avhjälpas eller fastställer att det inte längre finns något föremål för talan.

106. Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser jag att denna artikel ska anses slå fast förstainstansrättens behörighet att göra en prövning ex officio och inte anses som en begränsning av räckvidden av den kontradiktoriska principen. Eftersom det uttryckligen föreskrivs att parterna ska höras, bekräftas tvärtom genom denna artikel vikten av denna grundläggande princip när förstainstansrätten tar upp en grund till prövning ex officio. Den ska anses utgöra en särskild tillämpning av den grundläggande principen om ett kontradiktoriskt förfarande.

107. Gemenskapsdomstolarna måste således iaktta denna princip när de avser att avgöra en tvist på grundval av en grund avseende

43 — Artikel 84.2 i domstolens rättegångsregler, artikel 105.2 i förstainstansrättens rättegångsregler och artikel 104.3 i personaldomstolens rättegångsregler.

44 — Artikel 92.1 i domstolens rättegångsregler, artikel 111 i förstainstansrättens rättegångsregler och artikel 76 i personaldomstolens rättegångsregler.

tvingande rätt som prövas ex officio. Det ankommer därvid på domstolarna att ge parterna tillfälle att yttra sig över grunden, i förekommande fall genom att återuppta förhandlingarna.

108. Det är utrett att förstainstansrätten har åsidosatt denna skyldighet i förevarande fall.

109. Motparterna har emellertid bestridit att principen om ett kontradiktoriskt förfarande har åsidosatts, då en bristfällig motivering inte kan avhjälpas, eftersom ett återupptagande av förhandlingarna inte skulle ha möjliggjort för kommissionen att framföra argument som skulle ha föranlett förstainstansrätten att avstå från att ta upp den ifrågavarande grunden till prövning ex officio. Kommissionens intressen har således inte kränkts.

110. Principen om ett kontradiktoriskt förfarande hör förvisso samman med rätten till försvar, och det står klart att denna rätt inte ska ges en rent formalistisk tillämpning. För att en parts rätt till försvar ska anses ha åsidosatts och leda till ogiltigförklaring av en gemenskapsrättsakt krävs enligt fast rättspraxis att denna parts intressen har lidit skada. [45]

45 — Se för ett exempel där denna rättspraxis har tillämpats, dom av den 2 oktober 2003 i mål C-199/99 P, Corus UK mot kommissionen (REG 2003, s. I-11177), punkterna 19–25.

111. Med hänsyn till de syften som eftersträvas med den kontradiktoriska principen och den betydelse som denna princip har i gemenskapens rättsordning, är det knappast tänkbart att parternas intressen inte skulle beröras när domstolarna tar upp en grund avseende tvingande rätt ex officio, på grundval av vilken de har för avsikt att fatta sitt avgörande, och som inte utgör beslut om uppenbart bristande behörighet eller rättegångshinder. Det ska härvid erinras om att det föreskrivs i artikel 113 i förstainstansrättens rättegångsregler att rätten utan undantag måste höra parterna när den ex officio avgör huruvida talan ska avvisas.

112. Även om domstolarna anser att det framstår som helt givet hur en tvist ska avgöras och att parternas yttranden inte kan påverka utgången av denna, har parterna ändå rätt att dessförinnan erhålla information om grunden för detta och yttra sig avseende denna.

113. I förevarande mål kan det inte uteslutas att iakttagandet av principen om ett kontradiktoriskt förfarande skulle ha kunnat påverka förstainstansrättens avgörande.

114. I detta skede av bedömningen saknar det nämligen betydelse att gemenskapsrättsaktens bristfälliga motivering i princip utgör ett

fel som inte kan avhjälpas. Det som är avgörande är att förstainstansrättens bedömning att det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat grundades på en verklig prövning och att det var möjligt att göra invändningar mot denna.

115. Bedömningen av huruvida kravet på att en gemenskapsrättsakt ska vara motiverad är uppfyllt ska nämligen i enlighet med fast rättspraxis grundas på en konkret analys av rättsakten med beaktande av flera kriterier.

116. Enligt fast rättspraxis ska den motivering som krävs enligt artikel 253 EG vara anpassad till rättsaktens beskaffenhet, och av motiveringen ska klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och den behöriga domstolen ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt. Kravet på motivering ska bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, särskilt rättsaktens innehåll, de anförda skälens karaktär och det intresse som de vilka rättsakten är riktad till, eller andra personer som direkt och personligen berörs av den, kan ha av att få förklaringar. Det krävs dock inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom frågan om huruvida motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 253 EG inte enbart ska bedömas utifrån rättsaktens ordalydelse utan även utifrån sammanhanget och reglerna på det ifrågavarande området. [46]

117. Förstainstansrätten redogjorde noggrant i punkterna 56–62 i den överklagade domen för skälen till att den ansåg att kommissionen borde ha undersökt huruvida de omtvistade befrielserna kunde anses utgöra befintligt stöd i den mening som avses i artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 och på grundval av vilka den fann att det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat, eftersom det däri endast angavs att denna bestämmelse inte var tillämplig.

118. Det kan inte uteslutas att förstainstansrätten skulle ha gjort en annan bedömning om kommissionen hade getts tillfälle att yttra sig avseende dessa omständigheter och framföra de argument som den åberopat inom ramen för den fjärde och den femte grunden i förevarande överklagande.

119. Mot bakgrund av vad som anförts ovan föreslår jag att domstolen bifaller överklagandet på kommissionens andra grund och slår fast att förstainstansrätten åsidosatte den kontradiktoriska principen genom att ogiltigförklara det omtvistade beslutet med stöd av en grund prövades ex officio och som parterna

46 — Se bland annat dom av den 15 april 2008 i mål C-390/06, Nuova Agricast (REG 2008, s. I-2577), punkt 79, och av den 1 juli 2008 i de förenade målen C-341/06 P och C-342/06 P, Chronopost och La Poste mot UFEX m.fl. (REG 2008, s. I-4777), punkt 88 och där angiven rättspraxis.

inte fått tillfälle att diskutera, vilket innebar att kommissionens intressen kränktes.

120. Jag föreslår följaktligen att den överklagade domen ska upphävas.

C — *Följderna av att den överklagade domen upphävs*

121. När en överklagad dom upphävs kan domstolen i enlighet med artikel 61 i domstolens stadgar antingen återförvisa ärendet till förstainstansrätten för avgörande eller själv slutligt avgöra ärendet, om det är färdigt för avgörande.

122. Tvisten i förevarande mål rör två aspekter. För det första är det omtvistade beslutet föremål för en talan om ogiltigförklaring som stöds på flera grunder som inte har prövats av förstainstansrätten och som följaktligen inte är färdiga för att prövas av domstolen.

123. För det andra så fann förstainstansrätten att motiveringsskyldigheten hade åsidosatts i det omtvistade beslutet. Detta är en fråga som domstolen bör pröva före prövningen av grunderna för ogiltigförklaring som åberopats av parterna.

124. Eftersom frågan om huruvida det omtvistade beslutet är bristfälligt motiverat i fråga om att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte ansågs tillämplig har varit föremål för ett kontradiktoriskt förfarande vid domstolen, anser jag att tvisten är färdig för avgörande på denna punkt.

125. Domstolens avgörande i denna fråga förefaller vidare, såsom kommissionen angett, vara nödvändigt för att uppnå en god rättskipning. På så sätt undviks nämligen att denna fråga diskuteras på nytt vid förstainstansrätten och att en dom, i förekommande fall, avkunnas enbart avseende denna fråga, vilken i värsta fall skulle kunna överklagas och på nytt återförvisas till förstainstansrätten för en prövning av parternas grunder för talan om ogiltigförklaring.

126. Domstolen gick tillväga på detta sätt i domen i det ovannämnda målet Plant m.fl. mot kommissionen och South Wales Small Mines. Domstolen konstaterade i den domen att förstainstansrätten hade begått ett rättegångsfel som kränkte klagandenas intressen

genom att deras talan avvisats på grundval av omständigheter som de inte fått kännedom om. Domstolen beslutade därefter att pröva huruvida talan vid förstainstansrätten kunde tas upp till sakprövning. [47]

127. Jag föreslår följaktligen att domstolen undersöker kommissionens fjärde och femte grund tillsammans, genom vilka kommissionen avser att visa att den överklagade domen är felaktig såvitt förstainstansrätten fann att det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat i fråga om att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte ansetts vara tillämplig.

1. Parternas argument

128. Kommissionen har genom den fjärde och den femte grunden gjort gällande att artikel 253 EG, i förening med artiklarna 87.1 EG och 88.1 EG, samt ovannämnda respektive bestämmelser i förening med förfaranderegelerna på området för statligt stöd samt artikel 1 b v i förordning nr 659/1999, har åsidosatts.

129. Kommissionen har inom ramen för den fjärde grunden gjort gällande att det framgår av motiveringen i det omtvistade beslutet att de aktuella befrielserna har utgjort stöd ända sedan de infördes och att den i vederbörlig ordning, i enlighet med de krav som ställts upp i rättspraxis, redogjort för att nämnda befrielser kunde påverka handeln mellan medlemsstaterna och leda till en snedvridning av konkurrensen. Under dessa omständigheter anser kommissionen att det inte var nödvändigt att den i detalj redogjorde för skälen till att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte var tillämplig.

130. Inom ramen för den femte grunden har kommissionen anfört att förstainstansrätten gjorde sig skyldig till en felaktig rättstillämpning då den fann att det på grund av specifika omständigheter, samtliga avseende rådets och kommissionens agerande, krävdes en särskild motivering i det omtvistade beslutet beträffande tillämpningen av artikel 1 b v i förordning nr 659/1999, trots att begreppet statligt stöd, såväl nytt som befintligt, är objektivt och inte kan påverkas av en institutions agerande eller uttalanden, i ännu högre grad eftersom agerandet och uttalandena som gjorts inte har något samband med förfarandet för kontroll av statligt stöd. Förstainstansrätten gick därigenom emot domstolens ställningstagande i domen av den 22 juni 2006 i målet Belgien och Forum 187 mot kommissionen. [48]

131. Motparterna har vad gäller den fjärde grunden anfört att det inte framgår klart av det omtvistade beslutet av vilka skäl artikel 1 b v

47 — Domen i det ovannämnda målet Plant m.fl. mot kommissionen och South Wales Small Mines, punkt 35.

48 — Dom av den 22 juni 2006 i de förenade målen C-182/03 och C-217/03, Belgien och Forum 187 mot kommissionen (REG 2006, s. I-5479).

i förordning nr 659/1999 inte ansågs vara tillämplig, och att beslutet följaktligen inte uppfyller kraven på en klar och tydlig motivering. Vidare kritiserade förstainstansrätten kommissionen för att inte redogöra för skälen till varför den ansåg att de omtvistade befrielserna medförde en snedvridning av konkurrensen på den gemensamma marknaden, trots att den tidigare förefallit vara av motsatt åsikt. Mot bakgrund av rättspraxis var det i detta sammanhang riktigt av förstainstansrätten att finna att kommissionen var skyldig att ange skälen som visade att den företagit en bedömning som motiverade dess slutsatser. Kommissionen har med denna grund avsett att avhjälpa bristerna i motiveringen av det omtvistade beslutet och få domstolen att pröva sakfrågor som inte har något samband med denna brist.

132. Motparterna har i fråga om den femte grunden gjort gällande att förstainstansrätten inte ifrågasatte den objektiva karaktären av begreppet statligt stöd, utan att den endast ansåg att kommissionen, med hänsyn till rådets och kommissionens tidigare beslut och de berättigade förväntningar som dessa gett upphov till i fråga om de omtvistade befrielsernas lagenlighet, i det omtvistade beslutet skulle ha redogjort för de objektiva skälen till att artikel 1 b v i förordning nr 695/1999 inte kunde tillämpas. Eftersom motiveringen av ett beslut måste framgå av själva beslutet, kan den bristande motiveringen inte avhjälpas genom kommissionens förklaringar.

2. Bedömning

133. Jag anser att avsaknaden av förklaring i det omtvistade beslutet till att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte ansågs vara tillämplig, inte motiverar att beslutet ogiltigförklaras på grundval av åsidosättande av motiveringsskyldigheten.

134. I enlighet med den rättspraxis som det redogjorts för ovan ska frågan om huruvida motiveringsskyldigheten enligt artikel 253 EG är uppfylld avseende en gemenskapsrättsakt avgöras i det konkreta fallet. En sådan bedömning ska ske med beaktande bland annat av den ifrågavarande rättsaktens innehåll, under vilka omständigheter rättsakten antagits och behovet för de personer som berörs direkt och personligen av rättsakten att få förklaringar.

135. Såsom angetts ovan kom kommissionen i det omtvistade beslutet fram till att befrielserna från punktskatt på mineraloljor, som godkänts av rådet på kommissionens förslag, utgjorde nytt stöd som är oförenligt med bestämmelserna i fördraget om statligt stöd.

136. Såsom förstainstansrätten underströk i punkterna 56–62 i den överklagade domen, finns det flera uppgifter i skälen till dessa

godkännandebeslut mot bakgrund av vilka medlemsstaterna och de berörda företagen på goda grunder kunde anta att kommissionen ansåg att befrielserna inte utgjorde statligt stöd, bland annat eftersom de inte medförde någon snedvridning av konkurrensen.

137. Det var således av vikt att kommissionen i det omtvistade beslutet tydligt angav skälen till att den drog den motsatta slutsatsen. Det ankom särskilt på kommissionen att ange skälen för att den ansåg att befrielserna i fråga snedvred eller hotade att snedvrida konkurrensen i den mening som avses i artikel 87.1 EG.

138. Kommissionen redogjorde i punkterna 58–64 i det omtvistade beslutet för skälen till att den anser att befrielserna i fråga utgör statligt stöd. Kommissionen angav där att befrielserna uppfyller villkoren enligt artikel 87.1 EG, det vill säga att de gynnar vissa företag, att denna fördel finansieras med statliga medel, att befrielserna påverkar handeln mellan medlemsstaterna och kan snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen.

139. Enligt punkt 59 i det omtvistade beslutet finansieras befrielserna med statliga medel, eftersom de leder till att staten förlorar en viss del av sina intäkter. Av punkt 60 i beslutet framgår att befrielserna ger stödmottagarna en fördel, eftersom de minskar kostnaderna för en viktig råvara. Slutligen kan befrielserna i fråga i enlighet med vad som angetts i punkterna 61 och 62 i det omtvistade beslutet, antas påverka handeln inom gemenskapen och snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen, eftersom aluminiumoxid är föremål för handel mellan medlemsstaterna. Befrielserna infördes nämligen, i enlighet med vad som anförts av stödmottagarna och Republiken Frankrike, i syfte att stärka gemenskapsproducenternas konkurrenskraft globalt och för att aluminiumoxid även framställs i Tyskland, Grekland, Spanien och Ungern.

140. Det ska konstateras att kommissionen bedömde att samtliga dessa villkor var uppfyllda, inklusive villkoret att konkurrensen mellan medlemsstaterna ska snedvridas eller hotas att snedvridas, utan någon begränsning i tiden, det vill säga sedan befrielserna i fråga infördes.

141. Det framgår således klart av dessa skäl att kommissionen ansåg att det inte var på grund av en utveckling av den gemensamma marknaden som befrielserna blev statligt stöd, utan att befrielserna utgjort sådant stöd ända sedan de infördes. De omfattas följaktligen, a priori, inte av tillämpningsområdet för artikel 1 b v i förordning nr 659/1999.

142. Av dessa skäl kan, i detta skede av genomgången av det omtvistade beslutet, också den slutsatsen dras att även om kommissionen när nämnda befrielser godkändes av rådet ansåg att de inte stred mot bestämmelserna i fördraget på området för statligt stöd, var den bedömningen felaktig och att kommissionen inom ramen för det särskilda kontrollförfarandet enligt artikel 88 EG dragit den motsatta slutsatsen.

143. Kommissionen redogjorde därefter i det omtvistade beslutet för skälen till att de ifrågavarande befrielserna skulle anses utgöra nytt stöd och inte befintligt stöd. Kommissionen angav därvid att befrielserna inte existerade före de tre medlemsstaternas anslutning till gemenskapen, att de aldrig granskats enligt bestämmelserna i fördraget om statligt stöd och att de inte anmälts.

144. Det är mot denna bakgrund som kommissionen i punkt 69 i det omtvistade beslutet angav att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte var tillämplig i det aktuella fallet.

145. Med beaktande av den tolkning som domstolen gjorde av denna bestämmelse i domen i de ovannämnda förenade målen Belgien och Forum 187 mot kommissionen, förefaller kommissionens slutsats vara välgrundad. Domstolen fann nämligen i punkt 71 i den domen att bestämmelsen i fråga inte är tillämplig då kommissionen ändrar sin bedömning avseende en nationell åtgärd.

146. Det är riktigt att kommissionen inte inkluderade denna förklaring i punkt 69 i det omtvistade beslutet. Möjligen kan det beklagas att kommissionen inte angav att dess bedömning avseende befrielserna i samband med att de godkändes av rådet med stöd av direktiven om punktskatter på mineralolja, inte kunde motivera att nämnda befrielser inkluderades i tillämpningsområdet för artikel 1 b v i förordning nr 659/1999. Beklagandet kan också grundas på den omständigheten att domen i de ovannämnda förenade målen Belgien och Forum 187 mot kommissionen ännu inte hade meddelats när det omtvistade beslutet antogs.

147. Jag anser dock att det, med hänsyn till ordalydelsen i artikel 1 b v i förordning nr 659/1999, i själva verket inte var nödvändigt att ge en sådan förklaring. Denna bestämmelse avser nämligen inte fall där en gemenskapsinstitution har ändrat sin bedömning, utan endast fall där åtgärder blivit stöd till följd av ”utvecklingen av den gemensamma marknaden” eller sedan ”en verksamhet har liberaliserats genom gemenskapslagstiftning”.

148. Det var under alla omständigheter fel av förstainstansrätten att klandra kommissionen för att inte ha undersökt frågan om huruvida de omtvistade befrielserna skulle kunna anses utgöra befintligt stöd i enlighet med denna bestämmelse på grund av att de inte utgjorde stöd när de infördes utan att de blev stöd till följd av en utveckling av den gemensamma marknaden och utan att de berörda medlemsstaterna gjort någon ändring avseende dessa.

149. Kommissionen var enligt min mening inte skyldig att företa någon sådan undersökning, eftersom den i punkterna 58–64 i det omtvistade beslutet redogjorde för att befrielserna i fråga var att anse som statligt stöd, utan någon begränsning i tiden, det vill säga från och med att de infördes. Denna redogörelse var enligt min mening tillräcklig för att medlemsstaterna och de företag som berörs direkt och personligen av det omtvistade beslutet skulle kunna få en förklaring till varför kommissionen ansåg att befrielserna i fråga inte blivit statligt stöd till följd av en utveckling av den gemensamma marknaden, och följaktligen inte omfattades av tillämpningsområdet för artikel 1 b v i förordning nr 659/1999.

150. Denna bedömning påverkar inte frågan om huruvida kommissionen i det omtvistade beslutet på ett tillfredsställande sätt har visat att befrielserna i fråga redan ursprungligen uppfyllde villkoren enligt artikel 87.1 EG, och, i synnerhet, att de snedvridit eller hotat att snedvrida konkurrensen sedan de infördes. Enligt min mening var det, med hänsyn till de uppgifter som det redogjorts för i punkterna 58–64 i det omtvistade beslutet, helt enkelt inte nödvändigt för kommissionen att undersöka huruvida befrielserna i fråga blivit stöd till följd av en utveckling av den gemensamma marknaden och omfattades av artikel 1 b v i förordning nr 659/1999.

151. Jag anser mot bakgrund av dessa överväganden att kommissionen inte har åsidosatt motiveringsskyldigheten i det omtvistade beslutet i fråga om att artikel 1 b v i förordning nr 659/1999 inte var tillämplig.

V — Förslag till avgörande

152. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen meddelar följande dom:

1) Den dom som Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt meddelade den 12 december 2007 i de förenade målen T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 och T-69/06, Irland m.fl. mot kommissionen, upphävs i den del

— kommissionens beslut 2006/323/EG av den 7 december 2005 om den befrielse från punktskatt på mineraloljor som används som bränsle vid framställningen av aluminiumoxid i regionerna Gardanne och Shannon samt på Sardinien, och som tillämpas av Frankrike, Irland och Italien, ogiltigförklarades på grund av att Europeiska gemenskapernas kommission åsidosatt motiveringsskyldigheten i fråga om att artikel 1 b v i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88 EG] inte ansågs vara tillämplig i det aktuella fallet,

— talan i mål T-62/06 ogillades i övrigt, och

— Europeiska gemenskapernas kommission förpliktades att bära sina rättegångskostnader och ersätta sökandenas rättegångskostnader, inbegripet kostnaderna för det interimistiska förfarandet i mål T-69/06 R.

2) Målen T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 och T-69/06 återförvisas till förstainstansrätten.